

NVE
Postboks 5091, Majorstua
0301 Oslo

Bergen 21.06.2019

Gjelet Kraftverk NVE saksnummer 201841520, Jondal kommune

Både Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Olje- og energidepartementet (OED) har forholdsvis nylig (2014 og 2017) gjennomført øvelsen søknaden om Gjelet kraftverk nødvendiggjør. Nærliggende en vurdering av samlet belastning på Storelvi og landskapet i Herand. Prosjektet er skalert ned med mindre slukeevne og kraftverkslokasjonen er trukket opp på kote 23,5 (Sæverhagen var på kote 2) slik at man unngår å ramme vannføringen i den nedre fossen. Vi vurderer ikke at endringene forandrer konklusjonen vedr. samlet belastning, spesielt for Storelvi. 27% av nedbørsfeltets avrenning er allerede fraført til Jukla og Mauranger utbyggingen. Herand Kraftverk vil fraføre vannet på mer enn 25% av elvas lengde. Vurderingen er gjort tidligere, selv om ulempene er noe mindre når man har flyttet kraftverket er følgelig også fordelene med inntekter og ny fornybar kraft mindre. Vurderingen står seg og Forum for Natur og Friluftsliv fraråder at det gis konsesjon til Gjelet Kraftverk av hensyn til samlet belastning jf. §10 Naturmangfoldloven.

Mindre slukeevne

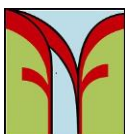
Det at maksimal slukeevnen er redusert er bra, men det medfører også en nesten halvering av minste slukeevne dette vil kunne bety lengre perioder med veldig lite vann i elva når det er naturlig lav vannføring.

Produksjon er lavere enn antatt for mange småkraftverk. Noen tilfeller opp mot 15-25% lavere enn forventet¹. Det er da et tilleggsmoment som må inkluderes når man avveier fordeler og ulemper. Fordelene er ofte ikke like store som antatt.

Samlet belastning

Det at man flytter kraftstasjonen slik at man unngår fossen i nedre del av Storelvi kan ikke ha vesentlig innvirkning på en vurdering som så tungt lener seg på samlet belastning i området og vassdraget. Det er også verdt å merke seg at selv om kommunegrenser ikke er noe naturlig enhet å vurdere samlet last på så fikk Stampaelven nylig fornyet konsesjon, etter at den opprinnelige utløp uten at tiltakshaver rettidig søkte om forlengelse. Dette uten at det ble gjennomført en ny vurdering av samlet last på områdets vassdragsnatur. Her lente direktoratet seg på tidligere vurderinger selv om samlet last hadde økt ved at blant annet Herand kraft hadde fått endelig konsesjon.

¹ https://folk.uib.no/gbsag/Studentoppgaver/Lie_2016.pdf

Det finnes ikke noe standardisert, omforent metode for å vurdere samlet belastning og det er også mange ulike aspekt som er relevant å vurdere samlet belastning opp mot. Men en overordnet vurdering må være å se på inngrep i vassdraget i seg selv. Som er mange, spesielt om man ser på det mest karakteristiske med elver, nemlig vannføringen. Et annet relevant aspekt er å vurdere belastning opp av vannkraft opp mot utnyttelsesgraden av området vassdragsressurser. Dette er også vurdering hvor Gjelet kraftverk kommer dårlig ut (se Figur 1.).

Når det gjelder argumentasjonen om at området langs vannstrengen i all hovedsak er kulturmark, med noe kantvegetasjon. Så er dette også et relevant punkt i forhold til samlet belastning. Elvestrengens naturlige og varierende vannføring vil være et viktig naturlig element i et nærmiljø som i stor grad er endret av menneskelig inngrep/påvirkning. Da bør kommunen og andre instanser være mer opptatt av å verne om de resterende naturverdiene enn å følge opp ytterligere utbygginger.

I forbindelse med en befaring vil det være relevant å sette av mer tid slik at man i tillegg til tiltaksområde for Gjelet kraftverk kan befare tiltaksområde for Herand Kraftverk. Dette er relevant siden som vi har vært inne på før så har Sæverhagen allerede fått avslag, basert i hovedsak på samlet belastning. En sak som gikk gjennom hele konsesjonsprosessen, og avslaget ble opprettholdt av Departementet.

Forumet fraråder konsesjon til Gjelet kraftverk.

Ørjan Sælensminde

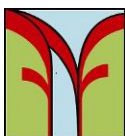
Fylkeskoordinator Forum for Natur og Friluftsliv Hordaland

Elektronisk kopi

Hordaland Fylkeskommune

Jondal Kommune

Fylkesmannen Vestland

Forum for natur og friluftsliv
HORDALAND

Tverrgt. 4-6, 5017 Bergen
hordaland@fnf-nett.no | 55 33 58 19 / 40 49 70 74
www.fnf-nett.no/hordaland
Org. nr.: 918 407 855

NVEs vurderinger knyttet til Sæverhagen Kraftverk

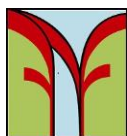
«Etter NVEs vurdering vil landskapsvirkningene av en utbygging av både Grimeelvi, Sæverhagen og Herand kraftverk være stor. I vår vurdering legger vi til grunn NVEs positive innstilling om en utbygging av Herand kraftverk. Herand kraftverk vil etter de fremlagte planene kunne produsere 14 GWh/år. Samlet vil Sæverhagen og Grimeelvi produsere omtrent 18 GWh/år. Dette utgjør omtrent en fjerdedel av produksjonen i et framtidig Herand kraftverk, samtidig som de planlagte inngrepene for området i sum vil bli vesentlig større. NVE mener at de planlagte kraftverkene samlet vil medføre relativt store inngrep i landskapet i og rundt Herand dersom alle bygges ut som omsøkt. Vi mener også at de lokale variasjonene av vassdrag som landskapselement er viktig å ivareta i en kommune som fra før er sterkt preget av vannkraftutbygging. En eventuell utbygging av alle de tre kraftverkene vil innebære at praktisk talt hele vannkraftpotensialet i vassdraget blir utnyttet til kraftproduksjon. NVE mener at den samlede belastningen i vassdraget vil bli betydelig, og at dette er et forhold som vi har lagt stor vekt på i vurderingen av konsesjonsspørsmålet for Grimeelvi og Sæverhagen kraftverk.»

«Det er også knyttet stor usikkerhet til hvordan fremføring av rørgaten vil påvirke landskapet i den øvre, trange delen mot inntaket. Her må store steiner og fjellpartier sprenges bort for å kunne gi plass til den planlagte rørgaten. NVE stiller seg tvilende til hvordan dette skal kunne utføres på en skånsom og god måte»

OED har også vurdert samlet last for vassdraget og Herand når Departementet avgjorde klagen på avslaget til å bygge Grimeelvi kraftverk:

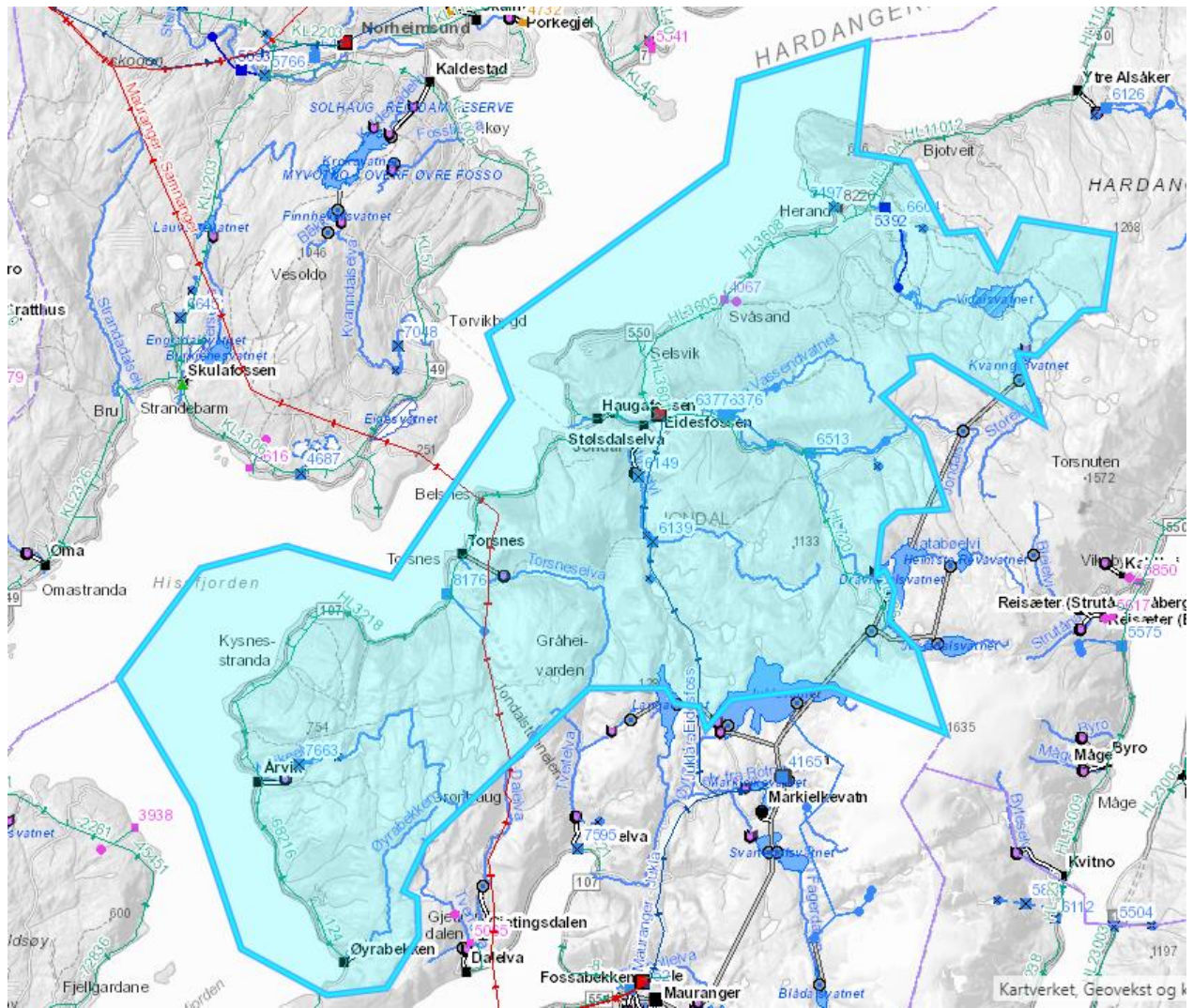
«Departementet deler NVE si oppfatning om at Grimeelvi vil bidra til auka negativ belastning på landskapet i herand, og ei utbygging med vassvegen i tunnel vil etter departementet si vurdering ikkje kunne bøte på dette i tilstrekkeleg grad. Departementet legg som NVE vekt på dei samla konsekvensane i herand og har sett klagen på Grimeelvi kraftverk i samanheng med NVEs tilråding for Herand Kraftverk som er eit vesentlig større prosjekt med ein årleg produksjon på 74 GWh. Herand kraftverk er gjeve endeleg konsesjon samstundes med Departementet sitt vedtak for Grimeelvi kraftverk.

Departementet finn ikkje grunnlag for å gå i mott NVE si vurdering om å avslå Grimeelvi kraftverk. Etter ei samla vurdering finn departementet at fordelane og nytta ved Grimeelvi kraftverk er mindre enn skadane og ulempane for allmenne og private interesser. Vilkåret for konsesjon er såleis ikkje oppfylt, jf. Vassressurslova § 25»

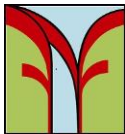

Forum for natur og friluftsliv
HORDALAND

Tverrgt. 4-6, 5017 Bergen
hordaland@fnf-nett.no | 55 33 58 19 / 40 49 70 74
www.fnf-nett.no/hordaland
Org. nr.: 918 407 855

Figur 1: NVE Atlas Storelvi i Blått med overføring fra Kvanngrovvatnet og Herand Kraftverk.

Forum for natur og friluftsliv
HORDALAND

Tverrgt. 4-6, 5017 Bergen
hordaland@fnf-nett.no | 55 33 58 19 / 40 49 70 74
www.fnf-nett.no/hordaland
 Org. nr.: 918 407 855

Konsesjonssøknad

for

**Gjelet kraftverk
Jondal kommune,
Hordaland**

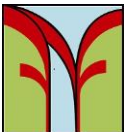
Konsesjonssøknad

for

**Sæverhagen kraftverk
Jondal kommune, Hordaland**

Figur 2: Vurderingene knyttet til biologisk mangfold er mer enn 11 år gamle.

Forum for natur og friluftsliv
HORDALAND

Tverrgt. 4-6, 5017 Bergen
hordaland@fnf-nett.no | 55 33 58 19 / 40 49 70 74
www.fnf-nett.no/hordaland
Org. nr.: 918 407 855